

Kinderen

Veel nieuwtijdskinderen zijn erg kwetsbaar volgens Pieter Wierenga: 'Ze worden in sterke mate geconfronteerd met een werkelijkheid die zo aanstootgevend is, dat ze zich nauwelijks meer ergens veilig voelen. Ze weten wel op een abstract niveau wat er speelt, maar ze kunnen dat nog niet praktisch onderbouwen. Zeggen dan "ik weet het niet" als ze hun angsten moeten beschrijven. En nu zeg ik nog niets over projecties, over wat gestoorde ouders allemaal op hun kinderen loslaten.

Ik vroeg eens aan een meisje dat bij mij in therapie werd ondergebracht: "Wil jij dit zelf of wil je moeder dit?" Ze keek me aan en zei: "Ik hoef niet op mijn donder te hebben. U moet mijn moeder hebben." Maar een mens moet zelf willen ...'

Onder de categorie obsessieve energie valt ook het merendeel van zich als (bescherm)engel of gids opwerpende figuren. 'Gidsen die ons luidruchtig goede raad geven, zie ik voor het merendeel als obsessieve bemoeials, die we beter kwijt dan rijk kunnen zijn,' stelt Wierenga. 'Natuurlijk zijn er bonafide gidsen net zoals er bonafide healers zijn, genezers die aansluiting op de kosmische energie bewerkstelligen. Hun boodschap is in een uiterst bescheiden gefluister verrat. Er ligt veel ego op de loer. Vooral van mensen die zeggen iets te *mogen* doen. Ik geef JOMANDA maar als voorbeeld. Ze is opgehouden als doorgeefluik, in zichzelf als Speciaal gaan geloven, en nu valt ze in een gat. Maar ziekte en narigheid kunnen heel nuttig zijn.

Literatuur:

Pieter Wierenga, *Ongenode gasten – Over indringers in de menselijke geest*. Uitg. Tasso, Amsterdam.

Pieter Wierenga, *Stemmen uit de schaduw – Beschouwingen van duivels over het menselijke ras*. Uitg. Tasso, Amsterdam.

Vergelijk het met de uitzwerende splinter. Kanker is voor velen een soort herkansing, een 'pressure cooker deal' met je lichaam. Obsessieve energieën uit zich ook vaak als vreemde pijnplekken, lichaamsphantomen of ontstekingen. Soms 'verspringen' die lichamelijke verschijnselen. De obsessor 'vlucht' om ontdekking te voorkomen steeds naar elders. Die dolende ziel, mens of entiteit, kan eveneens psychische verschijnselen veroorzaken, zoals diverse soorten dwanghandelingen, wanen, auditieve hallucinaties (stemmen horen) en vormen van gespletenheid.

Wierenga: 'Je herkent dat als speciale stemmingen of neigingen. Angstige en onzekere mensen zetten onbewust hun "deuren" open voor insluipers van buitenaf, maar er is altijd sprake van een "contract" tussen de gastpersoon en de obsessieve energie. De samenwerking dient een doel. Je geeft wat van jezelf weg en krijgt (schijn)zekerheid en (schijn)grenzen ervoor terug. Helpers van buitenaf kunnen dus zowel actief als passief aangetrokken worden: we vragen om hulp of we accepteren de geboden hulp of de aanwezigheid. De obsessor zal dus ook pas loslaten als degenen die hem vasthoudt, loslaat.'

Zo kom je er dus van af. Hulp vragen aan een therapeut of van een geliefde in je buurt. En eens een goede innerlijke dialoog op gang brengen: 'Hallo, ouwe helper. Ik ben nu volwassen. Ik red het zelf wel weer. Dank je wel tot zover. Wil je nu uit mijn aura stappen, uit mijn zenuwgestel en overwegen om weer zelf te incarneren? Fijn. Goede reis en behouden vaart.' ♦

Beide boeken zijn ook telefonisch te bestellen: 038-4550313 (Wierenga).

Over de auteur:

Peter den Haring (1946) is regressietherapeut, en tevens schrijver en journalist. Hij woont in Den Haag.

Is het 'Spiritualisme' of 'Spiritisme'?

Al jaren worden de termen spiritisme en spiritualisme niet helder gedefinieerd, door elkaar gehaald of als hetzelfde gezien.

Om maar enkele verschillen te noemen: het moderne spiritualisme vond zijn oorsprong in Amerika, het spiritisme in Frankrijk.

Reïncarnatie is voor de spiritisten een feit, de meeste spiritualisten zijn het hier niet over eens.

Spiritisten zien het oproepen van geesten als onderdeel van de werkwijze van mediums.

Spiritualisten stellen zich open en wachten op hetgeen tot hen komt.

In dit artikel zullen de geschiedenis, filosofie en de manier van communicatie met de geestenwereld van deze stromingen nader worden toegelicht.

Maar eerst enkele definities.

WILLEMIJN BESSEM

In de wijsbegeerte omschrijft men spiritualisme als het tegengestelde van materialisme. Het spiritualisme is een wereldbeschouwing die alleen aan de geest en het geestelijke een ware en centrale werkelijkheid toekent.

Daardoor trachten spiritualisten op verschillende manieren inzicht te krijgen in de geest, het immateriële deel van ons wezen dat verondersteld wordt voort te leven na het sterven van het lichaam. Volgens de schrijver ARTHUR FINDLAY (1883-1964), grondlegger van

verscheidene parapsychologische onderzoeksinstituten, is spiritualisme gebaseerd op het feit dat er communicatie plaatsvindt tussen mensen op deze aarde en geestelijke entiteiten, maar aan geen enkel heilig boek of traditie verbonden. Communicatie met het ongeziene kan bijvoorbeeld in de vorm van gebed, maar ook door middel van een medium plaatsvinden. Via het medium praten entiteiten bijvoorbeeld over gebeurtenissen die plaatsvonden toen zij op aarde leefden, over het leven in de geestelijke wereld, over het etherische lichaam dat zij bezitten en

WILLEMJIN BESSEM



H. Léon Denizard-Rivail, bekend onder het pseudoniem Allen Kardec.

over het feit dat de lichamelijke dood slechts een verandering van staat is.

Het spiritisme wordt omschreven als 'een leer berustend op de veronderstelling dat persoonlijk voortbestaan na de dood mogelijk is en overledenen onder bepaalde omstandigheden met hun nabestaanden in contact kunnen treden'. De grondlegger van deze stroming, ALLEN KARDEC (1804-1869), heeft aan het geheel van principes en wetten die hij vanuit de geestenwereld heeft ontvangen de naam spiritisme gegeven.

Waarom heeft hij een aparte naam gegeven aan zijn informatie, terwijl alle communicatie met de geest een onderdeel is van spiritualisme? Spiritualisme had volgens hem al een definitieve betekenis en als tegenhanger van het materialisme omvatte het een zeer ruim begrip dat de basis vormt van alle religies, aangezien

zij alle een geestelijk wezen in de mens onderkennen. Een spiritist is daarom ook altijd een spiritualist, maar niet alle spiritualisten zijn spiritisten. Dat komt volgens Allen Kardec, omdat alle spiritisten geloven in de manifestatie van geesten en proberen via hen de onsterfelijkheid van de ziel aan te tonen, terwijl deze overtuiging en werkwijze niet opgaan voor alle spiritualisten. Daarnaast is het een feit dat Allen Kardec en de spiritualisten die wel geloven in de manifestatie van de geest, over bepaalde onderwerpen verschillende informatie hebben ontvangen vanuit de geestenwereld. En waar is dit allemaal begonnen?

De eerste communicatie

Hoewel er al eeuwen in allerlei vormen¹ over de hele wereld communicatie heeft plaatsgevonden tussen mensen en geestelijke entiteiten, wordt het begin van het moderne spiritualisme over het algemeen gemarkeerd met de gebeurtenissen in Hydesville in de staat New York. In 1848² hoorden de zusters FOX klop geluiden in hun huis. Op een dag vroeg de jongste zuster, KATE FOX, de onzichtbare intelligentie haar na te doen terwijl zij in haar handen klapte. Prompt werd haar ritme exact nageklopt. Ze gingen communiceren met een uitgewerkt klopsysteem en kwamen erachter dat het geklop afkomstig was van een geest. Hij vertelde dat hij jaren geleden was vermoord in de kelder van het huis waar de kinderen woonden. De ouders van de kinderen werden ook overtuigd van deze onafhankelijke intelligentie nadat zij goede antwoorden kregen op talloze vragen die zij via het klopsysteem hadden gesteld. Later waren er veel andere mensen getuige van dit fenomeen en vanuit heel Amerika kwam een ware pelgrimstocht op gang. De zusters Fox bleken zeer mediameik aangelegd en in hun aanwezigheid ontstonden er ook in andere huizen klopperschijnselen.

IS HET 'SPIRITUALISME' OF 'SPIRITISME'?

Het uitgraven van de kelder heeft lang op zich moeten laten wachten, maar 56 jaar later kon de nieuwe eigenaar van het huis vaststellen dat het lijkt dat in de kelder was ontdekt, toebehoorde aan de vermoorde CHARLES B. BOSMA, zoals zijn geest jaren eerder via geklop had aangegeven.

Voorgangers van het spiritualisme

Hoewel dit incident in Hydesville over het algemeen wordt aangeduid als het eerste contact waarin een communicatie met een overleden ziel is vastgesteld, speelden voor die tijd zeker twee mensen een zeer belangrijke rol in de ontwikkeling van het spiritualisme.

De Zweedse geleerde en filosoof EMANUEL SWEDENBORG (1688-1772) is wellicht één van de eerste mediums geweest, die een grote hoeveelheid vanuit de geestenwereld doorgegeven informatie heeft opgeschreven en uitgegeven. Via zijn vermogen om bewust in de

geest te reizen, maakte hij contact met geesten en kreeg hij onderricht over het ontstaan van het universum en de betekenis van het leven. Hij schreef in zijn eerste boek dat hij dankzij de gratie Gods constant in gezelschap verkeerde van geesten en engelen en dat hij hen met elkaar en met hem hoorde praten. In zijn latere werken stelde hij daarentegen dat geesten zeer bedrieglijk van aard zijn en raadde hij af met hen te communiceren. Hij kreeg toen de neiging alleen zichzelf als juist communicatiekanaal naar voren te schuiven. Zijn leven en schrijven hebben een belangrijke basis gelegd voor het modern spiritualisme. Swedenborg³ was een overtuigd christen en de eerste moderne wetenschapsbeoefenaar,

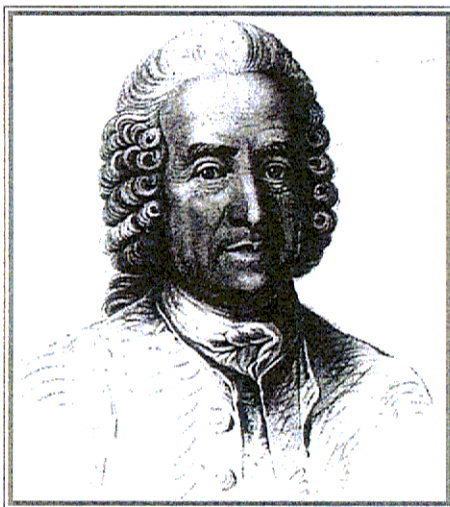
die verklaarde overtuigd te zijn van de onsterfelijkheid van de ziel en de mogelijkheid tot communicatie met geesten.

ANDREW JACKSON DAVIS (1826-1910) werd, in tegenstelling tot Swedenborg, in armoede geboren in de Amerikaanse staat New York. Davis kon al op jonge leeftijd met geesten communiceren en de oorzaak van ziekten vaststellen omdat hij dwars door een lichaam heen kon kijken. Op een avond in 1844 gebeurde er iets met hem dat zijn hele leven veranderde. Hij werd overvallen door een bijzondere kracht die hem aanzette om in een trancestaat een reis te maken. De volgende dag bevond hij zich 40 kilometer van zijn huis. Hij kon zich alleen herinneren dat hij die nacht twee mannen had gesproken die hij later kon identificeren als de filosofen GALEN en Swedenborg. Vanaf die dag werd hij geïnspireerd lezingen te geven over kennis en wijsheid die hij vanuit de geestenwereld had ontvangen. Vanaf 1845 dicteerde hij gedurende vijftien maanden tijdens zijn trancesessies *The princi-*



De familie Fox.

WILLEMIJN BESSEM



Emanuel Swedenborg (1688-1772).

ples of nature. Een van de aanwezigen tijdens deze seances was dr. GEORGE BUSH, hoogleraar Hebreeuws aan de Universiteit van New York. Hij was getuige van een onzichtbare intelligentie die via Davis correct en foutloos Hebreeuws sprak. Ook was hij zeer onder de indruk van de diepgaande filosofieën en onderwerpen die tijdens de seances werden besproken. Davis zelf had nooit enige opleiding gevolgd. Drie jaar later, in de nacht dat de zusters Fox het eerste contact maakten met hun huisgeest, kreeg Davis een droom waarin een krachtige stem hem zei 'Broeder, het werk is begonnen, zie, een levende demonstratie is geboren.' De publiciteit rondom het fenomeen in Hydesville was enorm. Mensen vonden de gebeurtenissen heel spannend en interessant en gingen zelf thuis ook experimenteren. Veel mensen bleken mediamieke gaven te bezitten en dansende tafels vlogen door menige huiskamer. Na alle opwindung van de eerste ontdekkingen gin-

gen steeds meer mediums zich ontwikkelen, waardoor de geest zich op verschillende manieren kon uiten. Er kwam een communicatiestroom op gang tussen mensen en geestelijke entiteiten, waarin op fundamentele vragen antwoorden werden gegeven en een heel nieuwe visie ten aanzien van de betekenis van het leven ontstond. Het aantal kleine groepen dat thuis bijeenkwam groeide snel en daarmee ook de behoefte aan een overkoepelende organisatie.

Spiritualistische organisaties

In Amerika ontstonden in 1883 de *National Spiritualist Association of Churches* en de *Spiritual Frontiers Fellowship*. In Groot-Brittannië werd het spiritualisme niet zo'n rage. In de beginperiode waren er slechts twee mediums die hun gaven demonstreerden. Een van hen was het medium GEORGIANA EAGLE die al in 1846 een demonstratie gaf voor koningin VICTORIA. Later nam de interesse toe en groeide vooral de behoefte aan wetenschappelijk onderzoek van dit soort verschijnselen. In 1882 werd in Groot-Brittannië *The Society for Psychical Research* opgericht. Het doel van dit instituut was het objectief onderzoeken van parapsychologische verschijnselen. Enkele prominente leden van dit instituut waren Sir WILLIAM CROOKES, Sir ARTHUR CONAN DOYLE, F.W.H. MYERS en Sir OLIVER LODGE. In 1890 werd in Groot-Brittannië een nationale vereniging voor spiritualisten opgericht. Het Engelse medium EMMA HARDINGE BRITTEN verwoordde tijdens de eerste bijeenkomst van deze vereniging de basisprincipes⁴ van het spiritualisme. Na enkele jaren werd deze vereniging de *Spiritualist National Union* genoemd en is tegenwoordig de grootste organisatie voor spiritualisten. In de laatste helft van de negentiende eeuw waren er drie soorten spiritualisten. Ten eerste mensen als Sir William Crookes, die zich bezig-

IS HET 'SPIRITUALISME' OF 'SPIRITISME'?

hielden met wetenschappelijk onderzoek. Ten tweede degenen die zich wijdden aan de ontwikkeling van de gaven van een medium. Zij kwamen regelmatig bijeen en waren getuigen van de communicaties met geesten en materialisaties. Ten slotte was er ook een derde groep die geen medium in hun midden kende en niet kon getuigen van materialisaties of trancedemonstraties. Zij konden alleen over het spiritualisme praten en de doorgegeven informatie bestuderen. Het was voornamelijk door toedoen van deze laatste groep dat de nadruk van wetenschappelijk onderzoek binnen het spiritualisme is verplaatst naar een vorm van religie.

De geboorte van het spiritisme

De Fransman H. LÉON DENIZARD-RIVAIL werd in 1804 geboren in een intellectuele familie en



Andrew Jackson Davis (1826-1910).

ging op latere leeftijd in Zwitserland studeren. Na zijn studie zette hij zich in voor het moderniseren van het Franse onderwijssysteem. Hij sprak verscheidene talen en gaf les in fysiologie, astronomie, scheikunde en natuurkunde. Rond 1850 hoorde hij iets over de verschijnselen van de zusters Fox uit Amerika. Ondanks zijn sceptische houding woonde hij toch een seance bij. Tijdens deze sessie was er sprake van communicatie met overleden zielen, wat hem nieuwsgierig maakte. Hij zocht met zijn wetenschappelijke instelling naar een rationele verklaring en ging zeer rigoureuus te werk. Hij legde verscheidene mediums vragen voor en alle doorgegeven informatie rangschikte hij naar onderwerp.

In 1856 publiceerde hij zijn materiaal in *Le Livre des Esprits* onder de naam Allen Kardec. Het boek had groot succes en werd het Franse handboek op het gebied van de spirituele filosofie. Later werden de intellectuele theoretische leringen van Allen Kardec ook in Zuid-Amerika verspreid en voornamelijk in Brazilië bijzonder populair. Daar zagen veel mensen in het spiritisme een manier om hun communicatie met de geestenwereld op degelijker wijze voort te zetten zonder zich te moeten bezighouden met muziek, offers en eindeloos lange rituelen. Dus wanneer er wordt gesproken over spiritistische bijeenkomsten, organisaties of mediums betekent dit meestal, dat zij de boeken van Allen Kardec als hun basisfilosofie hebben aangenomen.

Reïncarnatie

Sir Arthur Conan Doyle schreef in zijn tweede verslag *The History of Spiritualism* dat het grootste verschil tussen beide stromingen te vinden is in het onderwerp reïncarnatie. De geesten die Allen Kardec hadden onderwezen, bevestigden dat spirituele ontwikkeling tot stand

WILLEMIJN BESSEM

kwam in een reeks van incarnaties op aarde die ieder mens moet doorlopen. Vele geesten die via talloze andere respectabele mediums doorkwamen, spraken deze bewering juist tegen door mee te delen dat een geest maar één keer geboren kon worden in een aards lichaam.

De Russische onderzoeker ALEXANDER AKSAKOF schreef in 1875 een artikel waarin hij naar voren bracht dat reïncarnatie tijdens het onderzoek van Allen Kardec geen onderwerp van onderzoek was geweest, maar een reeds aangenomen overtuiging. Het is bekend dat Allen Kardec zijn materiaal voornamelijk verkreeg via schrijvende mediums, die gevoeliger zijn voor heersende overtuigingen dan fysieke mediums. Spiritualisten waren verdeeld over het bestaan van reïncarnatie en de *Spiritual National Union* heeft door gebrek aan bewijs en tegenstrijdige berichten vanuit de geestenwereld nooit een standpunt kunnen innemen. Wel was inmiddels vastgesteld dat geesten die zich via fysiek mediumschap⁵ tijdelijk in ectoplasma konden manifesteren, reïncarnatie tegenspraken.

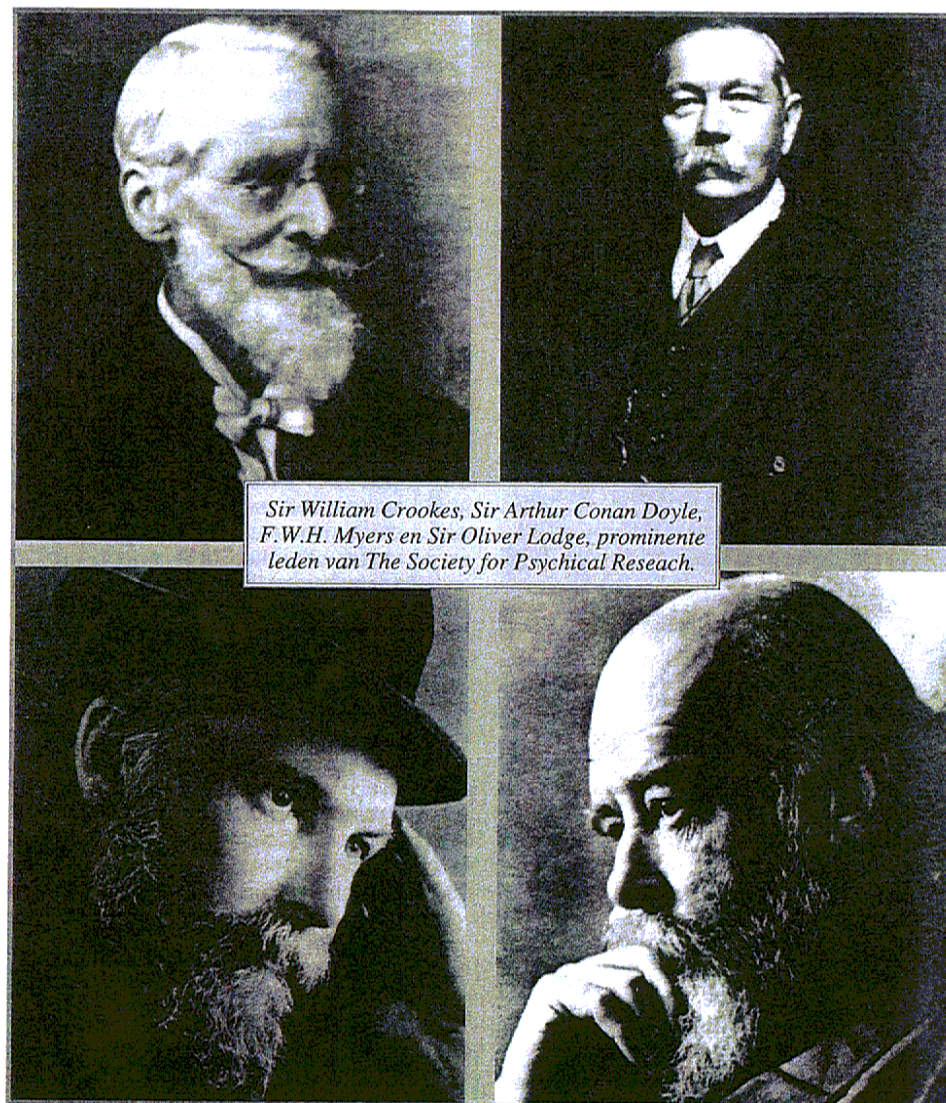
Aksakof stelde ook dat sinds het ontstaan van het spiritisme, de meeste spiritisten totaal niet bekend waren met het experimenteel onderzoeken van andere vormen van mediumschap. Daarnaast wisten de meesten van hen niets over het bestaan van het spiritualisme in de Engels-sprekende landen. Allen Kardec heeft nooit iets geschreven over zijn ervaring met materialisaties van geesten, misschien omdat hij die ervaring niet heeft gekend of misschien omdat zij reïncarnatie tegenspraken. In ieder geval was hij wel van mening dat fysiek mediumschap inferieur was aan schrijvend mediumschap. In het begin van deze eeuw werd er in Frankrijk meer onderzoek gedaan naar fysiek mediumschap door het Instituut Métapsychique Internationale in Parijs onder leiding van GABRIEL DELANNE en professor CHARLES RICHEL⁶. Hun resultaten zijn uitgebreid beschreven en zij hebben een grote hoeveelheid foto's van de materialisaties ge-

maakt. Of de geesten tijdens deze materialisaties iets hebben gezegd over reïncarnatie is mij niet bekend.

Overeenkomsten

Het bewijs kunnen leveren van de onsterfelijkheid van de ziel door middel van communicatie met de geestenwereld is voor beide stromingen belangrijk. Een medium is het instrument via hetwelk de communicatie kan plaatsvinden en een seance is een bijeenkomst waar het contact wordt gemaakt. Vanuit andere sferen worden beschrijvingen ontvangen over hoe het universum is ingedeeld, hoe een persoonlijkheid zich verder ontwikkelt na de dood en hoe zij met die kennis naar het aardse leven terugkijken. Sommige geesten betreurden het dat zij niets wisten over de onsterfelijkheid van hun geest en het feit dat zij persoonlijk verantwoordelijk waren voor hun daden en de gevolgen niet hadden kunnen ontlopen. Anderen zijn verrukt over de schoonheid en de sfeer van hun nieuwe wereld en willen daarmee doorgeven dat er geen enkele reden is bang te zijn voor de dood. Er wordt onderwezen dat de diversiteit van geesten gelijk is aan de diversiteit van mensen. Sommige geesten zijn zeer ontwikkeld en kunnen de moeilijkste vragen eenvoudig en simpel beantwoorden. Anderen verkeren in een staat van verwarring en komen juist voor uitleg bij een medium. Beide stromingen hebben als doelstelling mensen te onderwijzen over de werkelijke betekenis van de dood en hopen daarmee de angst ervoor te verminderen of verdriet te verzachten. Vele van hun overtuigingen hebben raakpunten met andere religieuze stromingen en velen zien de spirituele filosofie dan ook als een aanvullende visie op 'heilige' geschriften. Dat een mens in zonde geboren zou zijn wordt door beide stromingen verworpen. Zij gaan ervan uit dat de mens goed is. 'Je me-

IS HET 'SPIRITUALISME' OF 'SPIRITISME'?



Sir William Crookes, Sir Arthur Conan Doyle, F.W.H. Myers en Sir Oliver Lodge, prominente leden van The Society for Psychical Research.

WILLEMJN BESSEM

demens behandelen zoals je zelf behandeld zou willen worden' is een principe dat de oorzaak is van veel vrijwilligerswerk binnen beide stromingen. In Brazilië zijn op dit moment meer scholen, weeshuizen, ziekenhuizen, bibliotheken en rusthuizen door spiritisten dan door officiële kerkgenootschappen opgezet.

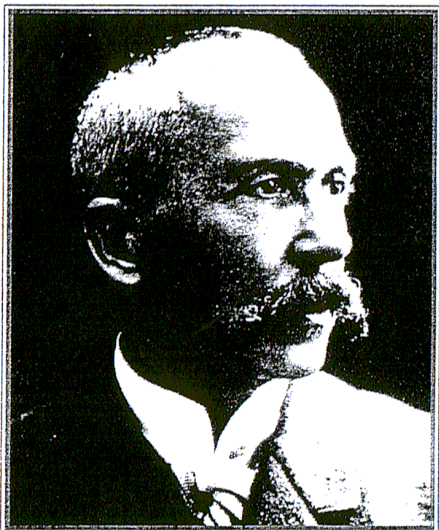
De werkwijze van een medium

Beide stromingen brengen niets nieuws. De meeste kennis en filosofie zijn allemaal al eerder vermeld en verspreid door profeten, heiligen, wijzen en anderen. Ook de werkwijze van mediums is niet zoveel anders dan in het verleden, maar heeft misschien alleen een andere naam gekregen; iedereen die op wat

voor manier dan ook geïnspireerd wordt door de geest is een medium. Alle mensen zijn daarom ook in principe medium, maar hun manier van expressie kan verschillen. Sommige uitvinders beweerden de juiste formules helder te kunnen waarnemen, als ze lange tijd niet hadden geslapen. Beroemde componisten hoorden de muziek in hun hoofd. Zieners zagen beelden over de toekomst in hun hoofd verschijnen. Allen zijn in staat om een andere frequentie van energie op te vangen en die te vertellen. Mediums die met de geesten kunnen communiceren doen hetzelfde. Zij stellen hun denken af op een andere golfengte, waardoor zij een immateriële wereld kunnen waarnemen.

Zoals al eerder vermeld stelt het spiritisme dat geesten een voorkeur hebben voor het schrijvend mediumschap. Fysiek mediumschap werd door hen gezien als een vorm die voornamelijk werd gebruikt voor de manipulatie van materiële objecten. Over het verschijnsel dat een intelligente entiteit zich tijdelijk in ectoplasma kan manifesteren heeft Allen Kardec in zijn *Le livre des médiums* niet geschreven. Hij schrijft wel over andere vormen van mediumschap, waaronder genezende mediums, die tegenwoordig healers of genezers worden genoemd en het vermogen van mediums om geesten helder te kunnen zien, horen of voelen. Bij de spiritualisten wordt over het algemeen geen oordeel gevormd over de superioriteit van een bepaalde vorm van mediumschap. In samenwerking met de geestenwereld wordt er een vorm van mediumschap ontwikkeld die het beste bij het medium past. Beide stromingen zijn ervan overtuigd dat de ontwikkeling van het medium en het verkrijgen van goede resultaten afhankelijk zijn van de atmosfeer die de groep tijdens een seance creëert.

De eerste stap is het creëren van een sfeer van veiligheid, die betere resultaten geeft dan een omgeving waarin angst of weerstand heerst. De volgende stap is het openen van de bijeen-



Prof. Charles Richet van het Instituut Métapsychique Internationale in Parijs.

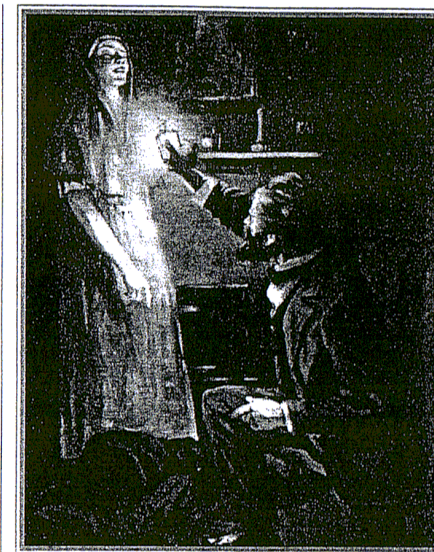
IS HET 'SPIRITUALISME' OF 'SPIRITISME'?

komst, waarna het contact met de geestenwereld kan volgen. De spiritualisten openen de seance met een gebed en wachten af wat er gebeurt. Zij weten nooit van tevoren wat er gebeurt en zijn overtuigd dat Gods Wil zal geschieden wanneer zij zich daar tijdens het gebed op richten. Spiritisten geloven dat zij met hun eigen wil geesten kunnen oproepen. Het is dan ook heel normaal dat tijdens spiritistische seance bepaalde groepen geesten of een geest in het bijzonder worden aangeroepen, die dan via het medium incorporeert. Spiritualisten stellen dat met deze manier van werken persoonlijke verlangens en verwachtingen wel eens op de voorgrond zouden kunnen treden waardoor de kans toeneemt dat minder ontwikkelde geesten worden aange-trokken.

Beide stromingen zijn ontstaan vanuit hetzelfde verlangen om meer inzicht te krijgen in de betekenis van het leven. Door de jaren heen hebben beide groeperingen veel kritiek gehad. Mensen zagen de filosofieën, gebaseerd op geestescommunicatie, als een gevaar vanuit hun eigen religieuze overtuiging; anderen zagen het juist als een aanvulling erop. De meeste mensen gaan oprecht met hun gaven om, maar daarnaast zijn er ook die de communicatie met de geestenwereld als een lucratieve handel zien. Helaas zijn er ook mediums geweest die zich met oplichting hebben beziggehouden, wat vaak tot gevolg heeft gehad dat alle kennis en ervaringen binnen beide stromingen werden vervalst. Uiteindelijk hangt het altijd van de persoon zelf af hoe hij of zij met zijn kennis en gaven wil omgaan.

Spirituele fusies

Dit artikel heeft geprobeerd door middel van een summier beschrijving van het ontstaan van beide stromingen, hun basisfilosofieën en onderzoeken, het verschil tussen spiritualisme



Een test van Sir William Crookes om aan te tonen dat het medium en de geest twee aparte entiteiten zijn.

en spiritisme duidelijker te maken.

In de loop van de tijd zijn deze stromingen onderhevig geweest aan veranderingen en tegenwoordig zijn er spirituele groepen die stellen spiritistisch, spiritualistisch dan wel spiritueel bezig te zijn. Overtuigingen kunnen veranderen doordat jonge mensen met nieuwe ervaringen en ideeën komen. Zij kunnen suggesties voor de werkwijze van een medium verbeteren of bijvoorbeeld elementen van andere heilige rituelen en ceremonies overnemen en die tijdens hun eigen bijeenkomsten uitvoeren. Vooral in Zuid-Amerika zijn tegenwoordig veel spirituele groeperingen die een combinatie van Afrikaanse en sjamanistische rituelen uitvoeren, waarbij onder andere door middel van trance, alcohol,

WILHEMijn BESSEM

psychedelische planten of in de stijl van de leer van Allen Kardec contact met de geestenwereld wordt gemaakt. Deze fusies tussen verscheidene rituelen en stromingen hebben hun eigen naam, maar hebben gemeen dat ze geloven in een geestelijk wezen dat voortleeft na de dood en waarmee communicatie mogelijk is. Vanuit Amerika ontstond jaren geleden de gewoonte om mediumschap te omschrijven als *channeling* en het medium wordt daarin de *channel* genoemd, die niet alleen openstaat voor geesten, maar ook gevoeligen kan zijn voor buitenaardse

wezens. Bekende voorbeelden, die via channeling zijn doorgegeven, zijn de wijsheden van de Pleiaden en het recent doorgegeven boek *The Course of Miracles*. Ondertussen streven al deze spirituele groeperingen ernaar hun arbeid, kennis en gaven in dienst van hun medemensen te stellen, wat in ieder geval ertoe geleid heeft dat veel organisaties zijn ontstaan die hun uiteenlopende kennis en ervaringen met ongeziene werelden toegankelijk hebben gemaakt voor geïnteresseerden. ♦

Met dank aan Joost van der Valk

Literatuur en informatie:

Conan Doyle, Sir Arthur, *The History of Spiritualism*, volume one and two, (Londen-1926).
Findlay, Arthur. Enkele van zijn boeken zijn: *The Rock of Truth*, 1937, *The Curse of Ignorance*, 1947, *The Way of Life*, 1953, en een autobiografie, *Looking Back*, 1955. Al zijn boeken zijn uitgegeven door de *Spiritualist National Union*, Arthur Findlay College, Stansted, Essex CM24 8UD in Engeland (tel. 00 44 1279 813636). Op dit landgoed, door Arthur Findlay nagelaten, worden trainingen in mediumschap gegeven.
Meuleman, prof. mr.dr.G., *De goden reisden mee*, (Bres, Amsterdam, 1997).
Roberts, Ursula, *Alles over mediumschap*, (Bres, Amsterdam, 1998).

Websites over spiritualisme en spiritisme:

Allen Kardec Group:
www.dot.net.au/~ericas/2english.htm
International spiritism: www.connect.com.br/espirtismo/english/international.htm
Spiritualist organizations: freespace.virgin.net/john.hardaker/lucy/sites.html
150 years spiritualism: www.fst.org/150home.htm

Noten:

1. Bijvoorbeeld via orakels, zieners, heiligen, profeten, priesters, sjamanen, enzovoorts.
2. Volgens het wonderlijke boek *Oahspe*, eigen beheer, Den Haag (zie *Bres* 189) is in datzelfde jaar 1848, de tijd van de Kosmon aangebroken waarin de beschrijving van alles op en om de aarde zou beginnen en de

Schepper zich niet meer voor een exclusieve groep mensen zou vertonen, maar aan iedereen.

3. De boeken met zijn voornaamste overtuigingen zijn: *Heaven and Hell*, *The New Jerusalem* en *Arcana Coelestia*.
4. 1: God is onze vader; 2: de broederschap van de mens; 3: de onsterfelijkheid van de menselijke ziel en zijn persoonlijke karakteristieken; 4: de mogelijkheid van communicatie tussen mensen en overleden zielen; 5: persoonlijke verantwoordelijkheid en vergelding na het aardse leven voor je daden; 6: de weg naar oneindige ontwikkeling staat open voor alle menselijke zielen.
5. Fysiek mediumschap is zeer zeldzaam. Deze mediums kunnen een stof produceren die *ectoplasma* wordt genoemd als zij in een diepe trancestaat verkeren. Ectoplasma kan omschreven worden als een levende, koude, melkachtige substantie die uit het lichaam van het medium stroomt en waarin een geestelijke entiteit zich tijdelijk kan manifesteren, zodat alle aanwezigen de geest kunnen horen, voelen en zien. Deze vloeistof kan ook materiële voorwerpen in beweging brengen.
6. Het medium Eva C. heeft een belangrijke rol gespeeld in het onderzoek, beschreven door Richet in *Annals of Psychological Science*.

Bronvermelding foto's:

The History of Spiritualism en *Elseviers encyclopedie van het occultisme en de parapsychologie*.

Magische (De dans van de dood Mexicaanse de duivel en Maskers de dorpsgek)

In dans en ritueel, als mens, dier of god, als offergave en verbeelding van het collectieve bewustzijn, geven de maskers uit de traditionele culturen van Mexico uitdrukking aan oude inheemse gebruiken.

Waarom zijn maskers zo intrigerend en komen ze in zoveel traditionele culturen voor? Een masker is een vals gezicht, een soort tweede huid, en het verandert de drager. In het masker met zijn onveranderlijke strakke, sta-

YVONNE VAN DER BIJL

tische blik huist de kracht van magie en mysterie. De drager gebruikt het masker meestal in de dans en daarvoor wordt het een levend object. Soms is de relatie tussen het masker en de dans verbroken als bijvoorbeeld het masker gemaakt wordt voor



De Hertendanser draagt een hertenkop met een echt gewei. Het hert is het symbool van de vrije geest van het woud.

